

з фізичної культури». *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2015. Вип. 18 (1-2015). С. 283–287.

6. Нормативні положення та методичні вказівки до правил безпеки під час занять з фізичного виховання й спорту : метод. реком. для наук.-пед. працівників і студентів ун-ту / уклад. Жалій Т. В., Момот О. О. ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2013. 57 с.

МЕДИКО-ФІЗІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ЯК ОСОБЛИВІСТЬ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Нагаль Тетяна Сергіївна

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

***Анотація.** У статті приділено увагу питанню медико-фізіологічного аспекту як особливості профорієнтаційної роботи на уроках трудового навчання. По особливості обґрунтованого вибору професії, для здійснення якого необхідно враховувати особливості психофізіологічного статусу, характеру й особистості підлітка, його індивідуально-типологічні дані і стан здоров'я.*

***Ключові слова:** медико-фізіологічний аспект, трудове навчання, урок, профорієнтаційна робота, підлітки.*

Сутність та система організації професійної орієнтації завжди визначалася запитами суспільства, політико-економічними особливостями, певними досягненнями науки і техніки, становленням і особистісним розвитком людини. Тому сучасний стан зазначених вище факторів зумовив необхідність модернізації системи профорієнтації в нашій країні, удосконалення її структурної організації відповідно до запитів ринку праці, оновлення її змісту, форм та методів з метою формування фахівця з високим професійним рівнем та прагненням досягти вершин майстерності та компетентності.

В умовах глобальних реформ усіх сфер суспільства кардинально змінюється підхід до організації системи охорони здоров'я. Здоров'я має важливе значення у житті кожної людини і є пріоритетом кожної країни, оскільки від його стану залежить індивідуальний і суспільний добробут та благополуччя [4].

Профорієнтація – це науково обґрунтована система соціально-економічних, психолого-педагогічних, медико-біологічних і виробничо-технічних заходів щодо надання молоді особистісно орієнтованої допомоги у виявленні й розвитку здібностей і схильностей, професійних і пізнавальних інтересів у виборі професії, а також формування потреби у праці й готовності працювати в умовах ринку, багатшаровості форм власності й діяльності. Вона реалізується в ході навчально-виховного процесу, позаурочної та позашкільної роботи з учнями [1].

Цілі профорієнтації полягають у наданні профорієнтаційної підтримки учням у процесі вибору профілю навчання та сфери майбутньої професійної діяльності; вироблення в школярів свідомого ставлення до праці, професійного самовизначення в умовах свободи вибору сфери діяльності відповідно до своїх можливостей, здібностей і з урахуванням вимог ринку праці; одержанні несуперечливих відомостей щодо переваг, схильностей і можливостей учнів для розподілу їх за профілями навчання; забезпеченні широкого діапазону варіативності профільного навчання за рахунок комплексних і нетрадиційних форм і методів, що застосовують на уроках та у виховній роботі елективних курсів; додатковій підтримці деяких груп школярів, щодо яких легко спрогнозувати труднощі у працевлаштуванні; виробленні гнучкої системи кооперації старшої школи з установами додаткової та професійної освіти, а також з підприємствами міста, регіону.

Янцур М. розглядає професійну орієнтацію як систему соціально-економічних,

правових, психолого-педагогічних, медико-фізіологічних та виробничо-технічних заходів, спрямованих на забезпечення активного, мобільного, свідомого особистісно-зорієнтованого професійного самовизначення та трудового становлення особистості з урахуванням своїх можливостей та індивідуальних особливостей і кон'юнктури ринку праці для повноцінної самореалізації та самоствердження в професійній діяльності [5, с. 52].

Системи профорієнтації мають такі аспекти: соціальний; економічний; психолого-педагогічний; медико-фізіологічний.

Соціальний аспект полягає у формуванні ціннісних орієнтацій молоді в професійному самовизначенні, де робиться акцент на вивченні вимог до кваліфікації працівника тієї або іншої сфери.

Психологічний аспект полягає у вивченні структури особистості, формуванні професійної спрямованості (здатності до усвідомленого вибору); педагогічний – пов'язаний із формуванням суспільно значущих мотивів вибору професії та професійних інтересів.

Медико-фізіологічний аспект передбачає такі основні завдання, як розробка критеріїв професійного відбору відповідно до стану здоров'я, а також вимог, які висуває професія до особистості кандидата.

Медико-фізіологічна функція профорієнтації школярів виявляється через реалізацію вимог до здоров'я й окремих фізіологічних якостей, необхідних для виконання тієї або іншої професійної діяльності. В умовах загальноосвітньої школи важливо вчасно визначити наявні відхилення в стані здоров'я учня, застерегти його від вибору протипоказаної професії, у разі потреби – скорегувати професійні плани школяра таким чином, щоб вони максимально відповідали його фізичним можливостям [2]. Цю надважливу функцію виконує медичний працівник, який використовуючи різноманітні форми, методи, засоби, сприяє формуванню у школярів установки на здоровий спосіб життя; проводить з учнями бесіди про взаємозв'язок успішності професійної кар'єри і здоров'я людини; надає консультації з проблеми впливу стану здоров'я на професійну кар'єру; надає допомогу класному керівнику, шкільного психолога та соціального педагога в аналізі діяльності учнів.

Важливою частиною професійного відбору є проведення медико-фізіологічної професійної консультації підлітків, що обирають ту чи іншу виробничу спеціальність. Її провідним завданням є, насамперед, визначення ступеня професійної придатності підлітка як найбільш повної відповідності індивідуальних особливостей організму вимогам професії та прогнозування характеру реагування організму підлітків на вплив несприятливих виробничих факторів. Невідповідність вимог професії анатомо-функціональним особливостям організму негативно впливає на процес професійної та психофізіологічної адаптації до комплексу факторів виробничого середовища й призводить до зниження показників здоров'я. У зв'язку з цим у процесі професійної орієнтації і професійного відбору слід забезпечити медичну професійну консультацію учням, які мають відхилення в стані здоров'я, і тим, які вибирають професії, що ставлять підвищені вимоги до психофізіологічних особливостей людини, а також ознайомити учнів та їх батьків з медичними аспектами вибору професії.

Для обґрунтованого вибору професії необхідно враховувати особливості психофізіологічного статусу, характеру й особистості підлітка, його індивідуально-типологічні дані і стан здоров'я [3].

Таким чином, одним із важливих аспектів медичної профконсультації й профвідбору є вибір такого виду професійної діяльності для підлітків з відхиленнями у стані здоров'я, який би не тільки не чинив негативного впливу на перебіг захворювання та функціональний стан організму в цілому, але й сприяв би необхідній корекції наявних змін, мав оздоровче значення.

Список використаних джерел

1. Близнюк Л. Н. Профорієнтаційна робота у школі. *Завуч*. 2012. №15. С. 50–54.
2. Журавльова Л. С., Червоненко К. С. Профорієнтаційна робота з підлітками як

- умова їх успішної соціалізації. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. Серія: Педагогіка. 2013. № 2 (11). С. 161–165.
3. Коцур Н. І. Медико-фізіологічні аспекти професійної орієнтації підлітків. URL: <http://ephshair.uhsp.edu.ua/bitstream/handle/8989898989/1776/Медико-фізіологічні%20аспекти%20професійної%20орієнтації%20підлітків.PDF?sequence=1&isAllowed=y>
4. Кузів М. З. Особливості професійної орієнтації в Україні. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя*. Серія: Психолого-педагогічні науки. 2014. №5. С. 162–165.
5. Янцур М. С. Професійна орієнтація і методика профорієнтаційної роботи: [Курс лекцій: навчальний посібник]. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2012. 464 с.

ВПЛИВ 3D ДРУКУ НА ЕКОЛОГІЧНУ БЕЗПЕКУ

Нагорна Наталія Олександрівна

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. У даній статті розглянуто вплив 3D-друку на екологічну безпеку. Зазначено, що на сучасному етапі право на сприятливе довкілля є основою конституційних екологічних прав і функціонує як основна конституційна цінність. Виявлено, що галузь 3D-друку зростатиме на 17% щорічно, а найбільш динамічно вона розвиватиметься після 2024 року. Поставлено питання щодо впливу 3D-друку на навколишнє середовище та екологічну безпеку. Визначено, що друк предмета на 3D-принтері завдає менше шкоди навколишньому середовищу, ніж сучасне промислове виробництво. Однак кількісний аналіз екологічної ефективності 3D-друку обмежений. Багато з них зосереджуються лише на енергії, що використовується у виробництві, а не на впливі видобутку сировини, використання самого продукту чи утилізації відходів.

Ключові слова: 3D-друк, екологія, 3D-принтер, біорозкладні матеріали, пластик.

Процеси глобалізації встановлюють нові стандарти екологічного розвитку держави, переосмислюють проблеми екологічної безпеки через мінливі виклики та загрози людству. Несприятливий стан довкілля та необхідність забезпечення екологічної безпеки потребують вжиття відповідних правових, організаційних та інших заходів. Комплексний вплив на людину негативних соціальних, економічних, екологічних та інших факторів призводить до погіршення здоров'я населення та впливає на демографічні показники. Сьогодні, за даними ВООЗ, від 25 до 33% всіх захворювань, зареєстрованих у всьому світі, безпосередньо пов'язані із забрудненням навколишнього середовища.

На сучасному етапі право на сприятливе довкілля є основою конституційних екологічних прав і функціонує як основна конституційна цінність. Реалізація цього права дозволяє людині насолоджуватися сприятливим станом довкілля, жити в здоровому середовищі, не загрожує її життю та здоров'ю, сприяє її повноцінному та вільному розвитку. Сприятливий стан довкілля є невід'ємною частиною права на достатній рівень життя.

М'ясні стейки, іграшки, посуд, військова техніка, зубні протези, вакцини, ракетні двигуни і навіть будинки. Це далеко не повний список того, що можна створити за допомогою 3D-принтера. Використання цієї технології суттєво пришвидшує та здешевлює виробництво будь-яких об'єктів.

Світовий ринок стоматологічного 3D-друку щорічно зростатиме на 26,5%, ринок пластику для 3D-принтерів – на 24,9%, ринок військового 3D-друку – на 20,4%, а обсяги адитивного виробництва металів – на 27,9%. Загалом галузь зростатиме на 17% щорічно, а найбільш динамічно вона розвиватиметься після 2024 року.

Україна також не стоїть осторонь. Вітчизняні високотехнологічні підприємства не лише виробляють товари легкої промисловості, а й освоїли передові технології лазерного